

הנחיות לצילום חולים במחלקות הקורונה בבתי החולים

הטיפול בחולי קורונה דורש ניטור ובקרה הדוקים ביותר של מצב החולים שעלולים להידרדר במהירות. הטיפול בחולים מעלה חשש מפני הידבקות של אנשי צוות רפואי, דבר שגם עשוי להקשות בהמשך בטיפול בחולי הקורונה עקב מחסור בכוח אדם, ולאור הסבירות כי מגפת הקורונה אינה צפויה להיעלם בתקופה הקרובה.

משכך, הטיפול בחולי הקורונה מחייב ויסות וצמצום מגע לא הכרחי של אנשי צוות רפואי עם חולי הקורונה תוך מתן טיפול מיטבי לחולים אלה. לכן, במחלקות המיועדות לאשפוז חולי קורונה ניתן להתקין מצלמות שיסייעו בטיפול, ויאפשרו תקשורת עם החולים, בדיקה של מצבם לשם שמירה על שלומם, והשגחה על חולים במצב קשה או חולים שמצבם עלול להידרדר במהירות. זאת בפרט מאחר שצפוי שתמהיל החולים המאושפזים עתיד יהפוך לחמור יותר, והחולים הקלים יותר ישהו בקהילה או במלוניות.

יחד עם זאת, נדרשת שימת לב ודגש על שמירת זכותם של החולים לפרטיות, מתוך מודעות לחשיבות הרבה של שמירה על כבודם, פרטיותם ועל האוטונומיה שלהם, באופן שמחד יאפשר את הטיפול הנכון והבטוח בהם וימלא אחר הצורך למנוע פגיעה בלתי מידתית בתפעול השוטף של בית החולים במקרה של הדבקת הצוות המטפל, ומנגד ימלא אחר החובה להגן על זכותם של המטופלים לפרטיות.

להלן עקרונות מנחים והנחיות להפעלת מצלמות במחלקות לטיפול בחולי קורונה:

כללי

1. ככל שמותקנות מצלמות במחלקות הקורונה, יש לפעול בהתאם להנחיות אלה.
2. ההנחיות שלהלן מתייחסות לצילום הנעשה על ידי בית החולים ולא לאמצעי צילום הניתנים להפעלה על ידי המטופל עצמו כגון מצלמות סלולרי וכדומה.
3. הנחיות אלה אינן מחליפות את הכללים להפעלת מצלמות אבטחה, והשגחה בעת שגרה במחלקות מסוגים אחרים, אם הצורך בצילום אינו נובע רק מהבידוד עקב קורונה.
4. לעניין התקנת והפעלת המצלמות ראו בנוסף הנחית רשם מאגרי המידע 4/2012 בנושא "שימוש במצלמות אבטחה ומעקב ובמאגרי התמונות הנקלטות בהן", והנחית רשם מאגרי המידע 5/2017 בנושא "שימוש במצלמות מעקב במקום העבודה ובמסגרת יחסי עבודה". בנושאים שבהם קיימות הוראות מפורשות בנוהל זה יש לפעול לפי נוהל זה.

התקנת והפעלת מצלמות

5. מצלמות יופעלו רק במחלקות בבתי חולים בהם מאושפזים חולים בנגיף הקורונה. המצלמות יותקנו בחדרי המאושפזים בלבד ולא במרחב הציבורי (מסדרונות וכד') או במרחב הפרטי (שירותים, מקלחות). למען הסר ספק, בשהייה של חולי קורונה במלוניות או בביתם אין להתקין מצלמות.
6. יש ליידע את העובדים והחולים על קיומן של מצלמות ולפרסם את קיומן בשילוט מתאים במחלקה (לא בהכרח שילוט קבוע).
7. מצלמות יותקנו, ככל שניתן, באופן הפוגע בפרטיות המטופל במידה המועטה ביותר, וזאת גם בהתחשב בתשתית הפיסית הקיימת בבית החולים ובמחלקה – תוך מתן מענה מספק לצורך הרפואי במצלמות. בכלל זה,

וככל הניתן, יש לשאוף להתקין מצלמות כך שיהיה ניתן לקבל החלטה אודות הצילום ביחס לכל חולה באופן פרטני.

8. ככל הניתן, יש לאפשר אזור מוגדר בכל חדר, שלא יצולם, וליידע את החולה על כך.

9. החלטה על הצורך בהפעלת מצלמה תתקבל באופן פרטני לגבי כל חולה, בהתאם למצבו הקליני ותוך התייחסות למידת ההשגחה לה הוא נדרש והסיכויים להידרדרות מצבו הרפואי. ניתן לקבל החלטה על קבוצת חולים במצב דומה.

10. ככלל, ובהיעדר נסיבות חריגות, מטופלים בטיפול נמרץ יצלמו במידה הנדרשת מבחינה רפואית. לגבי מטופלים במצב קל המאושפזים בבית חולים, יש להפעיל שיקול דעת פרטני אם יש סיבה מיוחדת להפעיל מצלמה לשם השגחה עליהם, לפי המאפיינים שלהם.

יידוע והסכמת המטופל

11. צילום מטופל ייעשה בהסכמת המטופל או אם המטופל לא התנגד לכך לאחר שהוסבר לו על הצילום ומטרותיו, והצורך הרפואי בצילום, ונמסר לו גם איך מבוצע הצילום, מי ייחשף לצילום והדרך להפסקת או חסימת הצילום בהתאם להנחיות שלהלן.

12. מטופל רשאי לבקש להפסיק את הצילום, זמנית או לחלוטין, ובקשתו תבוצע אלא אם היא מציבה סיכון בלתי סביר לחולים האחרים או לצוות המטפל, כמפורט להלן.

13. במקרה של התנגדות מטופל לצילום או בקשה שלו להפסיק את הצילום, על בית החולים למצוא דרך חלופית, ככל שיש כזו, שאינה מסכנת שלא לצורך את החולים האחרים או את המטופלים, להשגיח עליו. החלטה על היעדר דרך חלופית תתקבל על ידי מנהל המחלקה, באישור היועץ המשפטי של בית החולים, אם שוכנעו שיש הכרח, בשל מצב המטופל והצורך בהשגחה עליו או בשל מצבם של חולים אחרים, להמשיך ולצלמו. במקרה זה ניתן יהיה לצלם או להמשיך לצלם את המטופל, אך יש לפעול לצמצום זמן הצילום למינימום ההכרחי בהתאם למצבו הרפואי. החלטה לצלם חולה על אף התנגדותו לכך, שהסיבה היחידה היא מצבו הרפואי של החולה ושאינן בכך סיכון לחולים אחרים ו/או לצוות הרפואי, דורשת אישור לפי סעיף 15 לחוק זכויות החולה.

14. יש לתעד ברשומה הרפואית את סירובו של המטופל או בקשתו להפסיק את הצילום, ואת הצעדים שנקטו כתוצאה מכך (לרבות החלטת מנהל המחלקה והיועץ המשפטי של בית החולים, אם התקבלה החלטה כזו).

מאפייני הצילום

15. הצילום יהיה ויזואלי בלבד ולא יכלול הקלטה של הצילומים, אלא צפייה בזמן אמת בלבד ללא שמירה או תיעוד, ולא יהווה חלק מהרשומה הרפואית בכל מקרה.

16. ככלל, יש להימנע מצפייה רציפה בחולה שמצבו הרפואי אינו מחייב זאת. הצפייה תעשה ככל הניתן רק כשהדבר נדרש לצורך הטיפול והמעקב הרפואי, ובמידת האפשר, לאחר שהחולה יודע על התחלת הצפייה בו.

17. צפייה בצילום המטופל תתאפשר רק לגורמים המטפלים באופן ישיר במטופל, והאחראים עליהם לפי הצורך, ובשטח בית החולים המיועד לכך בלבד. למען הסר ספק יובהר כי אין לאפשר גישה מרחוק לצפייה במצלמות.

18. אם יש מערכת שמע (אודיו) מובנית במצלמה – היא לא תופעל ברציפות ולא תקליט.

19. לא תתאפשר האזנה קולית רציפה למטופל, אלא לכל היותר מערכת דיבור (אינטרקום), כך שרק בזמן שיחה בין מטפל למטופל יהיה ניתן לשמוע את המטופל. אם יש הכרח לעקוב באופן קולי אחר מכשירי השגחה וניטור – יש למצוא דרך לבצע זאת מבלי להאזין ברציפות לחדר המטופלים או לשיחות של המטופל.

20. יש לאפשר למטופל, ככל האפשר, להפסיק זמנית את הצילום לפי רצונו, בדרך שתיקבע בכל בית חולים לפי מאפייני המערכת המותקנת או החדרים, באמצעות הפסקת הצילום על ידי המטופל עצמו, וככל שהדבר אינו אפשרי בהתחשב בנסיבות העניין - באמצעות סיוע של הצוות הרפואי בדרך פשוטה. הפסקת הצילום יכולה להיעשות באופן טכנולוגי או פיזי (כגון וילון או מחסום פיזי אחר לפני המצלמה, מתג הפעלה וכיבוי וכיו"ב). אם יש צפייה במטופל דרך אשנב, ולא באמצעות צילום, יוכל המטופל לחסום את האשנב באמצעות וילון או בדרך דומה.

21. הצילום לא ישמש לכל מטרה אחרת (כגון תחקור, פיקוח על תנועות חריגות וכדומה), פרט להשגחה על המטופלים ותקשורת איתם.

לאור הרגישות המשפטית והציבורית של הנושא, מנהלי בתי החולים יודיעו לחטיבת הרפואה במשרד הבריאות, על מקרים ומקומות בהם לא ניתן לפעול בהתאם לקווים מנחים אלה, ודרכים חלופיות שנקטו בעניין זה על מנת לנסות ולצמצם ככל הניתן את הפגיעה בפרטיות המטופלים.